

ВОЛИНСЬКІ ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

УДК 94: 336.773(477.41/42) "18/19"

Вікторія Венгерська
(м. Житомир)

ОСОБОВИЙ СКЛАД ЖИТОМИРСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БАНКУ (ДРУГА ПОЛ. XIX – ПОЧ. XX СТ.)

У статті зосереджено увагу на аналізі особового складу Житомирського відділення Державного банку та розглянуто окремі особливості його відкриття і функціонування. Окремі архівні документи вперше вводяться до наукового обігу.

Ключові слова: Житомирське відділення Державного банку, особовий склад.

Сучасна історична наука в Україні розвивається в руслі світових тенденцій, однією з яких є ідея "олюднення", створення образу тієї чи іншої епохи через вивчення та дослідження так званого людського фактора. В цьому контексті запропоноване дослідження певним чином заповнює прогалину в одній із сторінок економічної регіональної історії – вивчення особового складу Житомирського відділення Державного банку. У своїх попередніх розвідках автор акцентувала увагу на особистих характеристиках окремих керівників Контори Київського банку, зокрема М.Х. Бунге [1, с. 21-38]. Запропонований матеріал продовжує серію досліджень.

60-70 роки XIX ст. були початковим етапом формування банківської системи. Оскільки розвиток капіталізму в Російській імперії відбувався в умовах жорсткої регламентації економічного життя з боку держави, це, звичайно, обумовило й постійне втручання в процес становлення та зростання капіталістичної кредитної системи. Державний банк імперії став нащадком ліквідованих казенних банків, які слугували в основному для кредитування дворянства та уряду. Він виник на руїнах дореформеної кредитної системи та певним чином уповноважував її функції, водночас був покликаний сприяти поживленню торговельних оборотів та зміцненню кредитної системи.

Банк здійснював широкі кредитні операції в галузі торгівлі. Він мав три контори та 24 відділення у великих містах України. У Києві діяла контора Держбанку. З моменту відкриття Київської контори операції банку постійно збільшувалися. Державний банк намагався залучити найбільшу кількість вкладників, поширювати та урізноманітнювати свої операції. Починаючи з 1864 р., коли керуючим конторою став М.Х. Бунге, у газеті "Киевлянин" постійно публікувалися баланси контор та здійснювали своєрідний "лікбез" населення щодо змісту банківських операцій: пояснювалося, що є актив, пасив, чому та як мають отримувати дивіденди за акціями вкладники [2, с. 4].

Криза 60-х рр. цукрової промисловості позначилася значним зменшенням кількості діючих підприємств. Одночасно скоротився процес виникнення нових заводів. Кризові явища, незважаючи на деякі потуги Державного банку послабити їх, розтяглися на все десятиріччя. В умовах капіталістичного ринку, який активно формувався, змогли вижити лише великі та потужні підприємства. У часи піднесення, що наступили з 1871 р., продовжували руйнуватися підприємства мануфактурного типу. У період промислового піднесення збільшилося банківське фінансування промисловості. До того ж фаза піднесення супроводжувалася спекуляцією. Як зазначалося в діловому часописі "Дело", у всіх на язиці тільки й було одне слово – "кредит". Усі заговорили про джерела й засоби розвитку промислових і продуктивних сил. Але промислових сил не можна утворити без грошей та кредиту. Тому й розвивається широкий кредит, сміливий і

аж надто ризикований [3, с. 150]. Зовнішнім виявом перелому кон'юнктури була катастрофа з Московським позичковим банком 1875 р., у результаті якої збанкрутували декілька торговельних та промислових підприємств, серед яких і цукрові заводи, пов'язані з цим банком. Київський генерал-губернатор князь О.М. Дундуков-Корсаков відзначав, що після банкрутства Московського банку місцеві банки "змушені були скоротити, а іноді навіть закривати кредити, які до цього так щедро надавалися всім цукрозаводчикам" [4, арк. 9]. Криза викликала наскоки вкладників на банки. Це явище мало панічний характер. Щоб якимось припинити цю паніку, керуючий у той час Київської конторою М.Х. Бунге помістив у газеті "Киевлянин" звернення, у якому зазначав: "Чутки про те, що приватні банки неспроможні задовольнити своїх вкладників, спекулятивно-брехливі, тому що, наприклад, Київський комерційний банк мав у Державному банку на поточних рахунках 2 млн. крб., Промисловий – 640,7 тис. крб. і т.д. Отож немає жодних підстав для хвилювання" [5, с. 4].

У таких непростих умовах у губерньському Житомирі відкривається відділення Державного банку. Цій події передувало тривале листування, яке розпочалося з 1872 р. Ще 23 серпня 1872 р. Міністр фінансів відповів на запит Київського генерал-губернатора, що визнає користь створення в Житомирі Відділення Держбанку, однак не знаходить можливості одразу розпочати підготовку до відкриття Відділення, через значну кількість уже відкритих, а також тих, які чекають на відкриття [6, арк. 13].

Волинський губернатор П.А. Гессер в 1873 р. звернувся до Київського, Подільського та Волинського генерал-губернатора з проханням дозволити відкрити в Житомирі відділення Держбанку, мотивуючи це постійними зверненнями землевласників, а також Житомирського міського товариства, члени якого наполягали на важливості кредитних операцій, які впливали б на покращення економічного та промислового побуту губернії [6, арк. 24].

Численні прохання не залишилися без уваги, і 20 серпня 1875 р. Керуючий Міністерством Фінансів надіслав Київському генерал-губернатору листа про дозвіл, наданий Правлінням Державного Банку, щодо можливості розпочинати підготовку до відкриття в Житомирі відділення Держбанку.

25 листопада 1875 р. першим керуючим Житомирського відділення було призначено колезького радника Миколу Антоновича Васенцевича-Макаревича. Виконувати свої обов'язки він став задовго до відкриття відділення, оскільки потрібно було здійснити підготовчі роботи: підібрати приміщення, залучити кваліфіковані кадри, організувати всі технічні моменти. Житомирському відділенню було присвоєно II розряд за тогочасною класифікацією банківських установ. Його відкриття відбулося 21 лютого 1876 р. [7, арк. 70; 2].

Слід відзначити, що, крім Київської, в Україні були відкриті Харківська та Одеська контори, яким підпорядковувалися відділення Держбанку I-го, II-го та III розрядів.

Цінним джерелом для вивчення особового складу різноманітних установ, у тому числі й Державного банку, є так звані Пам'ятні книги, які протягом другої половини XIX ст. видавались у кожній губернії (сучасний аналог – ділові довідники). Завдяки Пам'ятним книгам Волинської губернії ми можемо відстежити зміни в кількісному та кадровому складі Житомирського відділення. Крім цього, архівні матеріали, відповідні фонди дозволяють також відтворити особливості як функціонування банків, так і специфіку роботи їх співробітників.

Перший керуючий Житомирським відділенням (1875р.) колезький радник Микола Антонович Васенцевич-Макаревич виховувався у Дворянському Полку, службу розпочав 13 червня 1848 р. З 1 березня 1869 р. працював у кредитному відомстві, обіймаючи посаду старшого контролера. У 1871 р. був нагороджений Орденом Святого Станіслава 2 ступеня. Через п'ять років отримав підвищення та представлений до рангу¹ статського радника. Посада його належала до VI класу, "мундир" – VI, пенсія – III, утримання – 2000 рублів на рік.

¹ "Табель про ранги" було затверджено 24 січня 1722 р. Петром I. Усі чини, відповідно до нього, поділялися на три типи: військові, статські (цивільні), придворні. Було запропоновано 14 класів, до кожного з яких приписувався чин, але саме поняття "чин" не пояснювалось, тому його іноді трактують буквально (виключно в системі чиновництва) або ж як певну посаду. Назви окремих цивільних посад перетворились у цивільні чини безвідносно до реальних обов'язків їх носія. Так, назви "колезький секретар", "колезький асесор", "колезький радник", "статський радник" свого часу означали секретаря колегії, члена колегії з дорадчим та вирішальним голосом, президента "статської колегії". "Надвірний радник" був головою надвірного суду, діяльність якого було скасовано 1726 р., але назви чинів збереглися до 1917 р. При Петрі I чин XIV класу у військовій службі давав право на спадкове дворянство, цивільна служба в чині до VIII класу давала особисте дворянство, а право на спадкове дворянство – з чина VIII класу. Олександр II 1856 р. запровадив зміни до "Табелі". Особисте дворянство надавалось з чина IX класу, право на спадкове – чин полковника (VI кл.) у військовій службі та чин дійсного статського радника (IV кл.) – по цивільній службі. Чини з XIV до X рангу ставали просто "почесними громадянами".

У 1886 р. керуючим було призначено надвірного радника Костянтина Петровича Петрова. Пізніше відділенням керував статський радник Терновський, якого звільнили за власним бажанням 11 жовтня 1901 р. Загалом штат відділення на 1886 р. мав такий:

Контролер – титулярний радник Микола Семенович Шершньов;
Бухгалтер – титулярний радник Олександр Олександрович Торопов;
Касир – надвірний радник Костянтин Петрович Соловйов;
Секретар – відставний майор Іполіт Феліксович Іляшкевич;
Ст. помічник контролера – Іван Захарович Маклецький (не мав чина);
Ст. помічник касира – надвірний радник Василь Васильович Ісаков;
Помічник бухгалтера – надвірний радник Костянтин Вікентійович Залуський;
Помічник бухгалтера – Філіцян Войцехович Трипольський, (не мав чина);
Помічник бухгалтера – Олексій Вікентійович Ястржембський (не мав чина);
Молодший помічник касира – надвірний радник Владислав Михайлович Гродський;
Молодший помічник касира – надвірний радник Владислав Михайлович Гродський;
Молодший помічник касира – колезький секретар Федір Федорович Івенсен [8].

В архівних документах Державного банку за 1894 р. зберігається розклад посад контор та відділень Державного банку (Див. додаток).

З 18 лютого 1876 р. установи Держбанку були зобов'язані надавати в Центральне Управління Банку до 1 грудня кожного року повні та короткі послужні списки всього особового складу, а також Членів Обліково-позичкового Комітету. Крім того, з 24 вересня 1892 р. конторами та відділеннями щороку до 15 лютого надавалися в Банк списки осіб, які перебували на службі протягом минулого року, до 15 червня та до 15 листопада – списки особового складу. У жовтні 1909 р. вимоги змінилися. З цього часу надавалися лише формулярні списки всіх нових службовців, а також "тих, кого звільняють у відставку з "испрошенієм" пенсії або одноразової допомоги..."[9, арк. 51]. Керуючий С.-Петербурзькою Конторою Держбанку з одному із надісланих у відділення циркулярів, наголошував: "...Вважаю за потрібне звернути увагу на необхідність жорсткого контролю з боку панів Керуючих конторами та відділеннями за ретельним уведенням формулярних списків усіх чинів підпорядкованих ним закладів, на що надалі буде доручено мною панам Інспекторам звертати особливу увагу під час ревізій..."[9, арк. 52]. Фактично кожного року відбувалось збільшення кількісного складу співробітників банку. Так, у період з 1 січня 1903 р. до 1 січня 1904 р. у відділенні служили 34 особи, не враховуючи обслуговуючого персоналу. У справі "Про службу керуючого Житомирським відділенням Державного банку Дмитра Васильовича Теплового", який обіймав цю посаду з 29 серпня 1901 р. до 6 травня 1914 р., зберігається лист Контори Державного банку в Санкт-Петербурзі від 13 жовтня 1901 р.: "Керуючого Житомирським відділенням, статського радника Терновського звільнено, відповідно до звернення від 11 жовтня від служби, а на його місце призначено, з цієї ж кількості, керуючого Полтавським відділенням статського радника Теплового... Про це Державний банк повідомляє Житомирське відділення для відповідних розпоряджень" [10, арк. 57].

Д.В. Теплов народився в сім'ї православного священика 1 жовтня 1852 р., закінчив юридичний факультет Імператорського С.-Петербурзького Університету. У 1898 р. отримав чин статського радника. Мав дружину, доньку й трьох синів (згодом один із них – Володимир – ще студентом інституту шляхів сполучення працюватиме десятником на будівництві житомирського відділення банку та здійснюватиме інженерний контроль). Д. Теплов був призначений на посаду керуючого Житомирським відділенням "Пропозицією Державного банку від 13 жовтня 1901 р." та "Височайшим наказом від 29 жовтня 1901 р. № 80 цивільного відомства". За час перебування на державній службі він мав багато імператорських нагород, серед яких – ордени: Святого Володимира 4 ступеня, Святої Анни II ступеня, Святої Анни III ступеня, Святого Станіслава II ступеня, Святого Станіслава III ступеня; срібну медаль у пам'ять царювання Імператора Олександра III, світло-бронзову медаль "В пам'ять 300-річчя Царювання Дому Романових". Після закінчення будівництва відділення банку "Государ імператор з подання пана Міністра Фінансів щодо старанної служби та особливих трудів службовців Державного банку та його відомств у 25 день березня 1912 р. милостиво повелів пожалувати керуючому – статському раднику Дмитру Теплову – орден Святого Володимира 4 ступеня та контролеру – колезькому раднику Валерію Долинському – орден Святої Анни 3 ст.". За "пожалуванні ордени" з Теплового було "истребовано" 40 руб., з Долинського – 20 руб. у місцеве казначейство. Д. Теплов у той час одержував жалування 2700 руб. та 1300 руб. "столових" на рік, користувався "казенною квартирою". З посади керуючого відділенням був звільнений у 1914 р. за власним бажанням. У листі Держбанку від 3 квітня 1914 р. містилася така інформація: "Канцелярія Державного банку має честь повідомити Житомирське відділення, що відповідно до затверджених на вищому рівні 27 лютого 1914 р. положень Ради

Міністрів, колишньому керуючому відділенням, статському раднику Теплому призначена посилена, поза правилами, пенсія в розмірі 2400 руб. на рік із виплатою, починаючи з 28 березня 1914 р. із Житомирського казначейства" [11, 166]. На нетривалий час керівником Житомирського відділення Держбанку було призначено А.В. Коншина [12, арк. 89]. Наприкінці цього ж 1914 р. керуючим став П.П. Житковський, якого в 1915 р. перевели до Кишинівського відділення Держбанку для подальшої постійної роботи [13, арк. 49]. З 12 травня 1915р. керівником Житомирського відділення Держбанку призначили колезького радника Якова Васильовича Васильєва, переведеного до Житомира з Бежецького відділення Державного банку III розряду, у якому він працював на посаді керуючого з 1911 р. У цілому на момент призначення його банківський стаж складав 27 років.

Питанню благонадійності як самих співробітників, так і членів їх родин приділялась особлива увага. Банківські службовці мали подавати "прошення" керівництву банку перед вступом у законний шлюб. В архівних справах за 1908 р. зберігаються зразки подібних звернень та реакції керівництва банку на них: "Сіє свідоцтво видане канцелярському служителю підпорядкованого мені Відділення Петру Андріановичу Дульчик-Федоровичу відповідно до звернення, з приводу того, що на вступ його в законний шлюб з дівцею Оленою Ділінісьєвною Восвудською з мого боку перешкод немає. Пан Дульчик-Федорович віросповідання православного, не одружений, народився 3 вересня 1882 р." [13, арк. 146].

Процес отримання кредитів, власне, як і зараз, супроводжувався певними процедурами, які, передбачали оцінку платіжної спроможності позичальника. При відділеннях та конторах державного банку функціонували Обліково-Позичкові Комітети із сільськогосподарських та торговельно-промислових кредитів, члени яких входили до особового складу банку. Склад комітету затверджувався міністром фінансів. Перебування в його складі обмежувалося дворічним терміном, але, як правило, термін повноважень подовжувався. Так, Д. Теплов підготував звернення до міністра фінансів наступного змісту: "...беручи до уваги відмінну на користь облікової справи службу зазначених осіб, я відповідно до циркулярних розпоряджень від 9 червня 1900 р. за №12а маю честь шанобливо просити Вашу високість не відмовити клопотанню про затвердження означених осіб знову на тих же посадах на наступне двоохріччя" [14, арк. 27]. У Державному архіві області зберігаються справи про подання до нагород у 1904 р. таких членів Обліково-Позичкового Комітету та нижчих чинів:

Аршеневського Андрія Олександровича, відставного підполковника (у грудні 1901 р. від Міністерства внутрішніх справ отримав орден Святої Анни 2 ступеня) – співпрацював із відділенням із 1895 р.;

Давидовського Олександра Дмитровича, статського радника (у 1901р. отримав орден Св. Володимира 4 ступеня) –депутат Держдуми;

Дєєва Андрія Івановича, колезького асесора (у 1889 р. отримав орден Св. Анни 3 ступеня) – "непременный" член Обліково-позичкового комітету;

Каталея Петра Івановича, дійсного статського радника (у 1901 р. отримав орден Св. Володимира 4 ступеня) працював у відділенні з 1897 р.;

Старосветського Олександра Петровича, дійсного статського радника (у 1900 р. отримав орден Св. Станіслава 2 ступеня) – працював у відділенні з 1899 р.;

Готтесмана Хаїма Шаї Ушеревича – купця 1 гільдії (у 1901 р. одержав у Казенній палаті срібну медаль на шию) – працював у відділенні з 1902 р.;

Журавльова Олексія Юхимовича – житомирського купця 2-ї гільдії (за співпрацю з Держбанком у 1903 р. отримав золоту медаль на шию на Аненській стрічці) – працював у відділенні з 1890 р.;

Міхновського Северина Михайловича – дворянина (отримав у 1901 р. орден Св. Станіслава 3 ступеня як член Обліково-позичкового комітету) – працював у відділенні з 1897 р.;

Трібеля Гілярія Івановича – житомирського купця 2-ї гільдії (за співпрацю з Держбанком у 1904 році отримав золоту медаль Станіслава на шию) – працював у відділенні з 1899 р.;

Хмелевського Івана Вікентійовича – житомирського купця 2-ї гільдії – працював у відділенні з 1899 р. [14, арк. 29-34].

У різні часи деякі з перерахованих співробітників відділення займалися громадськими справами. Наприклад, Трібель Гілярій Іванович, шанований у місті купець, на початку століття був ще й казначеєм волинського товариства полювання. У його власному будинку, що поруч з відділенням Держбанку на розі Михайлівської та Гоголівської вулиць, розміщувалося "Крест'янское Присутствие". Член Обліково-Позичкового комітету відділення Аршеневський Андрій Олександрович декілька років обирався "предводителем" дворянства в Житомирі. Член

Обліково-Позичкового Комітету відділення Держбанку Мечислав Адамович Лібрович -- гласний міської думи та міський архітектор при міській управі – був виконавцем робіт із будівництва Житомирського відділення Державного банку. Він народився 15 грудня 1868 р. у Варшаві. Закінчив курси Петербурзького технологічного інституту імператора Миколи I зі званням інженера-технолога I-го ступеня. Як зазначалось у житомирських періодичних виданнях 1901 р., М. Лібрович входив до складу комісії, яка здійснювала огляд фільтрів міського водопроводу; оцінював вартість будинків для отримання кредиту в Товаристві Взаємного кредиту та брав участь у засіданнях міської думи. Крім того, Лібрович очолював відділення Варшавської будівельно-технічної контори, яка знаходилась у його власному будинку на вул. Київській, 12. У Пам'ятній книзі Волинської губернії за 1904 р. було надруковано, які послуги пропонувалися клієнтам цього відділення.²

Саме професіоналізм М. Лібровича став головним аргументом для запрошення, яке він отримав від керуючого відділення М.Д. Теплова: "Милостивий Государ Мечислав Адамович! Цим листом маю честь запропонувати Вам з Вашої згоди взяти на себе обов'язки члена Обліково-Позичкового Комітету з торгівельно-промислових кредитів Банку і в разі згоди будьте люб'язні повідомити на цьому ж зверненні. Прийміть завірення в моїй до Вас повазі та відданості. Керуючий, Д. Теплов". 1 грудня 1907 р. М. Лібрович підтвердив свою готовність взяти на себе обов'язки члена Комітету. Пізніше у формулярній справі (аналог сучасної особової справи) М. Лібровича у графі "моральні якості, відомості про осіб, які претендують на затвердження членами Обліково-Позичкового Комітету" з'явився запис: "Людина бездоганної чесності та цілком безпристрасний" [14, с. 67-70]. 1 січня 1914 р. його було нагороджено орденом Святого Станіслава 3 ст. Член Обліково-Позичкового Комітету відділення купець Олексій Юхимович Журавльов, у будинку якого до 1911 р. було розташовано відділення Держбанку і мешкали службовці, мав нерухомість не лише в Житомирі, а в С.-Петербурзі та інших містах. Родина Журавльових мала власні магазини. Його батько – житомирський купець Ю.Г. Журавльов – був членом Товариства Взаємного кредиту, досить відомою й поважною людиною в місті. Брат – Платон Юхимович Журавльов виконував обов'язки гласного міської Думи. Трібель Гілярій Іванович, Хаботін Андрій Іванович, Журавльов Олексій Юхимович із кінця XIX ст. мали право брати участь у зборах на обрання гласних у Житомирську Міську Думу.

Таким чином, аналіз особового складу Житомирського відділення Державного банку свідчить про те, що, по-перше, переважна більшість керуючих переводилася до Житомира з російських відділень. Прізвища більшості з них були типово російськими, службовці банку, які обіймали вищі посади, також переважно мали російські прізвища. Це пояснюється як специфічною державною політикою, яка передбачала призначення на посади в банківські заклади представників "великорусской" національності та православного віросповідання, так і недостатньою кількістю серед українців кваліфікованих фахівців, які б могли претендувати на посади. Державні банківські установи тісно співпрацювали з найбільш відомими та впливовими в місті людьми, які фактично перебирали на себе частину відповідальності за надані кредити, що частково убезпечувало банки від недобросовісних позичальників та створювало умови подвійного контролю над механізмом повернення позик.

ДОДАТКИ

Особовий склад Житомирського відділення Державного банку на 1 вересня 1908 року.

Теплов Дмитро Васильович, керуючий, статський радник (вул. В. Бердичівська, буд. купця Журавльова);

² Доволі цікаво, яким був технічний рівень у той час і що виконувала ця контора. Ось перелік робіт: Складання проектів та улаштування міських водопроводів і каналізацій. Фільтри, башти, прокладання мережі. Загальне влаштування водопроводів і каналізацій у приватних садибах, центральне опалення й вентиляція. Опалення водяне, парове, повітряне та змішане. Парове опалення низького тиску. Вентиляція механічна нагнічувальна, через тиск, чи витяжна, через підогрів. Улаштування газових заводів. Крокви залізні різних систем. Сходи залізні та чавунні. Клепані балки, резервуари, цистерни. Всілякі приладдя для млинів, винокурних, рактифікаційних (спиртових), крохмальних, лісопильних, цукрових та пивоварних заводів. Кошториси, ескізи та прейскуранти виконувалися безкоштовно.

Нагнибіда Іван Спиридонович, контролер, статський радник (вул. Гончарна, буд. Пирогової).

Члени Обліково-Позичкових Комітетів та Торговельно-промислових кредитів

Ксенжопольський Владислав Францович, дворянин (вул. В. Бердичівська, власний буд.);

Либрович Мечислав Адамович, інженер-технолог (вул. Київська, власний буд.);

Трибелль Гілярій Іванович, купець (на розі вул. Михайлівської і Гоголівської, власний будинок);

Корженевський Іосіф Францович, купець (вул. Київська, власний буд.);

Годзелінський Василь Ілліч, купець (вул. Петербурзька);

Хмелевський Іван Викентійович, міщанин (вул. Петербурзька, влас. буд.).

Сільськогосподарські кредити

Старосвітський Олександр Петрович, статський радник (*Римський готель*);

Кич Пилип Павлович, (*вул. Пушкінська, б.51*);

Аршеневський Андрій Олександрович, відставний підполковник (*село Крошня*).

Справи дрібного кредиту:

Добровольський Кизимір Іванович, дворянин;

Лутц Юлій Миколайович, касир, нижчий чин (*на розі Міщанської та Кашиперовської вулиць, власний буд.*);

Самойлов Никифор Пилипович бухгалтер, колезький секретар, (*Крошенська вул., буд. Злотновської*);

Адамович Олександр Олександрович, секретар, колезький асесор (*на розі [нерозбірливо]ської вулиці та Гончарного провулку, буд. № 40*);

Криницький Микола Михайлович, помічник контролера, колезький асесор;

Страшкевич Неон Антонович, помічник контролера, колезький секретар.

Інспектори дрібного кредиту

Ааронов Микола Веніамінович, н. секретар (*вул. Кашиперовська, буд. 24*);

Шумський Антон Лаврентійович (*вул. Київська.*).

Помічники Касира

І розряду – Семенов Гаврило Радіонович, П.П. Гр. (*вул. (нерозбірливо) № 27*);

2 розряду – Кулеша Іван Антонович, колезький асесор (*вул. Ружинська ...*);

Тваровський Антон Адамович, титулярний радник;

Калинович Хрисанф Пилипович, губернський секретар;

Берестовський Сергій Миколайович, колезький реєстратор.

Помічники бухгалтера

1 розряду – Коробов Микола Якович, титулярний радник (*Путятинська вул.*);

Немоловський Павло Васильович колезький секретар (*В. Бердичівська, буд. Журавльова*);

Бреслов Володимир Валодимирович, колезький реєстратор (*Хлібна, б. № 29*);

2 розряду – Харський Антон Гнатович, колезький асесор (*вул. В. Бердичівська*);

Ігнат'єв Микола Миколайович, колезький реєстратор;

Конєвцов Микола Васильович, колезький реєстратор;

Лісовський Павло Адамович, губернський секретар;

3 розряду – Назаревич Станіслав Гіляр'євич, титулярний радник;

Сажин Володимир Акимович, губернський секретар (*вул. Театральна, буд. Гітмана*);

Пеккерт Володимир Францович, колезький реєстратор (*вул. Садова, б.1*);

Гінтер Зенон Іванович, колезький реєстратор (*вул. Гоголівська, буд. Люжного*);

Сальников Павло Васильович, колезький реєстратор;

Сильвестров Олександр Арсентійович, колезький реєстратор.

Канцелярські службовці

Крентовський Микола Гнатович, колезький реєстратор;

Матушевич Антоній Тимофійович, нижній чин (*вул. Київська, власний будинок*);

Можарівський Володимир Устинович, колезький реєстратор (*Набережна, буд. № 34*);

Разін Олександр Васильович, колезький реєстратор (*Корбутовка, хутір Желуйки, буд. Кравченка*);

Забрамський Віктор Пилипович, нижчий чин (*вул. Крошенська, буд. № 20*);

Дульчик-Федорович Петро Адріанович, нижчий чин, із дрібного кредиту;

Вишневський Федір Йосипович, нижчий чин, із дрібного кредиту.

Усього з членами Обліково-Позичкового комітету 44 службовці, не враховуючи швейцара, витопників, прибиральників, сторожів.

Список використаних джерел та літератури

1. Венгерська В.О. Формування кредитно-банківської системи на Правобережній Україні. – К., 1997.
2. Києвлянин. – 1864: № 4.
3. Дело. – 1876. – Лютий.
4. Центральний державний історичний архів, м. Київ (далі - ЦДІАУК). – Ф.442, оп. 55, спр. 35.
5. Києвлянин. – 1876. – № 13.
6. ЦДІАУК. – Ф. 442, оп. 51, спр. 229.
7. Державний архів Житомирської області (далі – ДАЖО). – Ф. 181, оп. 1, пр. 242; спр. 189.
8. Памятная книга Волынской губернии за 1886 г. – Житомир, 1887.
9. ДАЖО. – Ф.181, оп. 1, спр. 274.
10. Там само. – Спр. 289.
11. Там само. – Спр. 166.
12. Там само. – Спр. 289.
13. Там само. – Спр. 2.
14. Там само. – Спр. 95.

SUMMARY

In the article concentrated attention on the analysis of personnel Zhytomyr branch of the State participating bank and the separate features of his opening and functioning are considered. The separate archived documents are first entered to the scientific appeal.

Key words: Zhytomyr branch of the State participating bank, personnel.

АННОТАЦИЯ

В статье сосредоточено внимание на анализе личного состава Житомирского отделения Государственного банка и рассмотрены отдельные особенности его открытия и функционирования. Ряд архивных документов впервые вводятся в научное обращение.

Ключевые слова: Житомирское отделение Государственного банка, личный состав.